

gende vilkår for klimaet. Hvis vi ikke hører op, eller hvis vi ikke dæmper den påvirkning, kan det have katastrofale konsekvenser.

Et aspekt af det er usædvanlige vejrbegivenheder. Vi har set det i troperne. Vi har set det med store oversvømmelser i Asien med stadig større kraft og hyppighed. Vi ser det i stigende omfang også i vores egen verdensdel, hvor Europa i den seneste tid har oplevet helt usædvanlige oversvømmelser som følge af rekordnedbør i flere europæiske lande. Det er heller ikke lang tid siden, at vi her i Danmark – ja, knap et år siden – oplevede den absolut kraftigste storm, vi nogen sinde har registreret, siden vi begyndte at måle for 125 år siden.

Der er ingen, der kan bevise, at dette skyldes det, man kalder drivhuseffekten. Der kan ikke føres noget endegyldigt bevis for det, men mistanken bliver stadig mere underbygget, og jeg var glad for det citat, fru Anni Svanholt brugte fra klimapanelets formand, den anerkendte amerikanske forsker Bob Watson, hvor han siger, at hvis vi venter, til det endegyldige bevis ligger der, så er katastrofen sket, så har vi endeligt ændret denne klodes klimatiske forhold.

Den engelske vicepremierminister, John Prescott, som i sit land er ansvarlig for transport- og miljøpolitikken, understregede denne sammenhæng meget kraftigt ved vores sidste møde blandt de europæiske miljøministre.

Englænderne ser en tydelig sammenhæng mellem oversvømmelserne og drivhuseffekten. Oversvømmelserne i England er de værste af fire store oversvømmelser i 13 år, hvor der normalt kun er oversvømmelser – og mindre kraftige end den, vi nu har oplevet – med 30 års mellemrum.

Det Internationale Klimapanel – altså dem, som forbereder vores grundlag for at arbejde med disse ting, og som samler tusindvis af forskere fra hele verden – tredje vurderingsrapport er i øjeblikket til bearbejdning ude i hovedstæderne. Den ligger i udkast, og derfor vil dens endelige konklusioner først være kendt i begyndelsen af 2001, men vi ved alligevel fra formandens udtalelser en hel del om indholdet.

Som bekendt er det 4-5 år siden den sidste rapport fra klimapanelet kom, men der er desværre allerede i negativ retning en verden til forskel mellem det, der blev sagt for 4-5 år siden, og så det, forskerne siger i dag.

Det skyldes ikke bare, at klimamodellerne er blevet mere og mere præcise. Vi ved jo, hvor mange tusinde variable sådanne modeller skal

tage hensyn til, og hvilken derfor naturlig indbygget usikkerhed der knytter sig til den enkelte beregning, men modellerne bliver bedre og bedre, og forskerne bliver bedre og bedre til at kalibrere de enkelte elementer, der indgår i modellerne. Klimamodellernes forudsigelser bliver også mere og mere sammenfaldende.

Rapporten ventes at slå fast, at den menneskeskabte opvarmning efterhånden ikke er til at komme uden om, fordi den ses i utallige og uafhængige observationer, og det historiske forløb svarer desværre meget til forskernes forudsigelser med hensyn til fremtiden.

Bob Watson, som jeg nævnte før, og som fru Svanholt var inde på, har sagt, at måske har vi på nuværende tidspunkt på kloden allerede det varmeste vejr, mennesker har haft de sidste 10.000 år. Fortsætter vi uden at gøre noget, kan vi de næste 100 år på det globale plan se frem til temperaturstigninger med et globalt gennemsnit på 6 grader.

Hvad betyder et globalt gennemsnit? Ja, det betyder, at over land vil temperaturen stige med 10 grader eller en temperaturudvikling, som svarer til, hvad der faktisk er sket siden den sidste istid. Der var forskellen på temperaturen i dag og ved ophør af istiden på 9 grader. Altså en stigning på helt op på 10 grader på land.

I Europa vil, ved vi fra andre forskeres forudsigelser, dette bl.a. lede til en betydelig forværring af ekstreme vejrphenomener, hyppigere storme og oversvømmelser fra stormfloder, decideret tørke og ørkenspredning i Sydeuropa, bl.a. i Spanien, alvorlige sundhedstrusler fra ændret udbredelse af insektbåret smitte.

Bare et eksempel: Vinteren i Danmark vil stort set forsvinde. Det vil være vanskeligt at forestille sig, at vores børnebørn og oldebørn overhovedet kommer til at opleve at løbe på skøjter, medmindre det er sådan nogle, havde jeg nær sagt, elnedfrosne baner, eller kommer til at kælke. Vinteren vil forsvinde. Vi vil i vores del af verden få meget mere nedbør, mere ustabil vejr. I Sydeuropa vil de stærkt stigende temperaturer have konsekvenser med endnu større gennemslag.

Af speciel interesse for Danmark vil klimaændringerne medføre en svækkelse af havstrømmen i Atlanterhavet, uden at vi mennesker i dag kan overskue, hvad konsekvenserne heraf er. Det vil være vandstigninger på op til 0,8 m og øget nedbrydning af vores kyster.

Desuden vil blot en 3 graders temperaturstigning på lang sigt føre til en total afsmeltning af